

ESKİŞEHİR ÖLÇEĞİNDE YEREL GAZETE OKUMA ALIŞKANLIĞI VE OKUR BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Erkan Yüksel *

ÖZET

Eskişehir ölçeğinde alan araştırmasına dayalı bu çalışmada, okurun yerel gazete okuma alışkanlığının doğası tanımlanmaya çalışılmıştır. Demografik özellikler, yerel gazete okuma alışkanlığı ve yerel gazetelerden beklentiler bölümlerini içeren anket formu toplam 16 mahallede 447 kişi ile yüz yüze görüşme tekniğine dayalı olarak yanıtlanmıştır. Eskişehir’de yaşanan olaylar hakkında bilgi sahibi olan ve yerel gazete okuyan 392 kişinin verdiği yanıtlar değerlendirilmiştir. Bulgular yerel gazete okuma alışkanlığına ilişkin önceki çalışmalardan farklı kimi durumlara işaret etmektedir. Ayrıca bulgular, literatürde tanımlanan gazete yöneticilerinin tiraj artışına ilişkin kimi görüşleri ile de çelişir durumdadır. Çalışma Eskişehir’deki yerel gazete okuma alışkanlığının tanımlanması ve daha iyi yerel gazeteler hazırlanabilmesi için ortaya koyduğu önermeler açısından önemli bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yerel basın, gazetecilik, gazete okuma alışkanlığı.

A FIELD STUDY ON LOCAL NEWSPAPER READING HABIT AND READER EXPECTATIONS IN ESKİŞEHİR

ABSTRACT

This field study examines the nature of the local newspaper reading habits in Eskişehir. The survey form, which was answered by 447 people who live in 16 different districts of Eskişehir, by using face to face interview method, consist of these three parts: demographic facilities, local newspaper reading habits, and reader expectations from the local newspapers. The answers gathered from 392 people who has opinions about issues of Eskişehir, also admits who says reading local newspapers, were evaluated. The results show some differences in various points with the previous study in the literature. Also, results are in contradict in some points with the local newspaper director’s opinions, which are also described in the literature. This study can be found important due to describing the local newspaper reading habit in Eskişehir and due to describing the expectations of the local newspapers.

Key words: Local journalism, press, journalism, newspaper readership habit.

1. GİRİŞ

Özellikle son birkaç yıldır Eskişehir’de yayımlanan gazetelerin sayısı ve bu gazetelerin toplam tirajında dikkati çeken bir hareketlilik meydana gelmiştir (Yüksel 2006:18). Üç yeni gazete yayımlanmaya başlarken, gazete tirajları “iki kata yakın” artmıştır (Yüksel 2006:20). Söz konusu artış üzerinde yerel gazetelerin yöneticileri ile yapılan görüşmede elde edilen bulgular üç temel konuda toplanabilmektedir (Yüksel 2006:20-27). Bunlar; okur yapısındaki değişimden kaynaklanan unsurlar, gazete içeriklerindeki farklılaşma ve gazeteci kimliği ve yönetim anlayışındaki iyileşme şeklinde sıralanmaktadır. Genel olarak ise kamuoyunun ilgi ya da merak düzeyinin artması, şehir gündemi-

nin farklılaşması, kültürel seviyenin yükselmesi, hızlı nüfus hareketi, üniversite hayatı, okur profilindeki değişim, sivil toplum örgütlerinin rolü, İstanbul gazetelerinin Eskişehir’e ilgisizliği, gazetecilik anlayışındaki değişim, Eskişehirspor unsuru, polis-adliye ve magazin haberciliği, kampanyalar, haber kaynaklarının çeşitlenmesi, köşe yazarı sayısının artması, siyasi yansızlık, ilan ve reklâmların artışı, gazete sahiplerinin bakış açılarının farklılaşması, baskı kalitesinin artması, gazete fiyatlarının makul seviyede tutulması ve abone sistemi gibi nedenler bu okur ilgisinin nedenleri olarak tanımlanmaktadır.

Her ne kadar yerel gazete yöneticilerinin tiraj artışına ilişkin görüşleri bu şekilde özetlenebil-

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

se de tiraj artışının asıl kaynağı olan yerel gazete okurlarının yerel gazete okuma alışkanlıklarındaki ya da yerel gazetelere yönelik ilgi düzeylerindeki değişimin nedenlerini tanımlayabilmenin en iyi yolu bir anket uygulaması gerçekleştirmektir.

Literatür taraması bağlamında incelendiğinde, bundan önce Eskişehir örneğinde Vural'ın doktora tezinde (1997) gerçekleştirdiği yedi bölüm ve 62 sorudan oluşan alan araştırmasında yerel gazete okuma alışkanlığına ilişkin kimi sorulara yer verildiği anlaşılmaktadır. Vural'ın anket çalışması sosyo-ekonomik durumlarına göre "yüksek", "orta" ve "alt" ekonomik düzey gruplarına göre üç ayrı grupta tanımlanan 40 ayrı mahallede; yaş ve cinsiyet kotalarına uygun biçimde mahallelerin sokak sayısına göre yapılan dağılımla 200 kişi ile yüz yüze görüşme tekniğine dayalı olarak tamamlanmıştır (Vural 1997:24-26). Çalışmada ortaya çıkan yerel gazete okuma alışkanlığına ilişkin kimi veriler şöyle özetlenebilir (Vural 1997:301-331): Anket katılanların %64,8'i Eskişehir'deki olayları "her zaman" yerel gazetelerden öğrenmektedir. %44,2'si "her gün" yerel gazete okumaktadır. %41,5'i yerel gazete okuyama günde 15 ile 30 dakika arasında zaman ayırmaktadır. Düzenli olarak en sık Sakarya gazetesi (%80,5) ve ikinci sırada da İstikbal gazetesi (%12,5) okunmaktadır. %66'sı okuduğu yerel gazeteyi kendisinin satın almadan okumaktadır. Yerel gazeteler daha çok işyerinde (%41,9) ve kahvehanede (%34,8) okunmaktadır. Yerel gazetede okumak için ilk tercih edilen sayfa daha çok birinci sayfa (%69,8) ve spor (%14,1) sayfasıdır. Yerel gazetelerin sayfa tasarımı genel olarak beğenilmemektedir. Fotoğraf açısından da yerel gazeteler doyurucu bulunmamaktadır. Yerel gazeteler büyük oranda Eskişehir'de olup bitenler (%96), şehri yönetenlerin çalışmaları (%78,5), yerel ekonomi (%67,5), yerel spor takımları (%64,5), resmi kurumların faaliyetleri (%42,5), günlük olarak ihtiyaç duyulan acil bilgiler (%56), yerel siyaset ve siyasetçilere ilişkin (%60), bilgi edinmek, ilan ve reklâmlardan yararlanmak (%65), dinlenme ve eğlenme (%48) amaçlı olarak okunmaktadır.

Vural'ın (1997:28) alan araştırması 25-30 Temmuz 1996 günleri arasında uygulanmış ve sonuçları 1997 yılında tamamlanan tezle ka-

muoyuna açıklanmıştır. İlerleyen zaman içinde başta da ifade edildiği gibi Eskişehir'de yayımlanan gazete sayısında ve bu gazetelerin tirajında dikkati çeken boyutta artış yaşanmıştır. Vural'ın çalışması sırasında Sakarya, İstikbal, Milli İrade, Son Haber, İki Eylül ve Eskişehir 2000 isimli gazeteler yayımlanırken, 2005 yılı başında Eskişehir'de yayımlanan günlük gazete sayısı 8'e çıkmıştır. Eskişehir 2000 isimli gazete kapanmış; Ak haber, Yeniden Kurtuluş ve Eskişehir Anadolu isimli üç gazete daha yayın hayatına başlamıştır. Gazete tirajlarında da son birkaç yıl içinde "iki kata yakın" artış olmuştur (Yüksel 2006:20). Bu artışın nedenleri ise gazete yöneticilerinin görüşleri çerçevesinde tanımlanmış, ancak gazete okurlarının düşünceleri bağlamında sorgulanmamıştır.

Sonuç olarak bu çalışmada, son yıllarda dikkati çeken yerel gazetelere olan okur ilgisi üzerine odaklanılarak üç temel amaç hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Bu amaçlardan ilki son yıllarda artan yerel gazete okuma alışkanlığının tanımlanmasıdır. İkincisi yerel gazete okurlarının bu gazetelerin içerikleri hakkındaki düşüncelerinin öğrenilmesidir. Üçüncüsü ise yerel gazete içeriklerine yönelik okur beklentilerinin elde edilmesidir.

Bu amaçlar doğrultusunda çalışma, Eskişehir ölçeğinde son yıllarda artan yerel gazete okuma alışkanlığının nedenlerinin sorgulanması, yerel gazete içerikleri hakkında okur görüşlerinin alınması ve okurların yerel gazete içeriklerine yönelik beklentilerinin elde edilerek daha iyi yerel gazeteler hazırlanabilmesi açılarından önemli bulunmaktadır. Ayrıca bu veriler diğer yerel gazeteler için de bir gösterge niteliği taşıyabilecek, bundan sonra yapılacak çalışmalar için de bir zemin hazırlayacaktır. Çalışma bu anlamda da önemli bulunmaktadır.

2. YÖNTEM

Çalışmanın üç temel amacını gerçekleştirebilmek için uygulanabilecek en uygun yöntem alan araştırmasıdır. Bu bağlamda Eskişehir şehir merkezinde bulunan 16 mahallede anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Uygulama için hazırlanan toplam 70 sorudan oluşan anket formu dört ayrı bölümde yapılandırılmıştır. İlk bölümde ankete katılanların demografik özellikleri hakkında bilgi edinilmiş, ikinci bölümde

yerel gazete okuma alışkanlıkları sorgulanmış, üçüncü bölümde yerel gazetelerin içerikleri hakkındaki düşünceleri öğrenilmeye çalışılmış, son bölümde ise yerel gazetelerden beklentileri elde edilmeye çalışılmıştır.

Hazırlanan anket formu, uygulanmadan önce, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nde araştırmacının sorumluluğunda işlenen Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alan 31 öğrenciye dağıtılmış ve yapılan bu ön çalışma ile soruların güvenlik ve geçerliliklerine bakılmıştır. Bu süreçte anlaşılmadıkları belirlenen sorular yeniden gözden geçirilerek düzeltilmiştir. Ayrıca uygulamadan önce öğrencilere, anket uygulaması hakkında teknik eğitim verilmiştir. Uygulama aynı öğrenciler tarafından araştırmacının kontrolörlüğü çerçevesinde 26-29 Mayıs 2005 günleri arasında yüz yüze görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiştir.

Anketin uygulanacağı mahallelerin belirlenmesi için Eskişehir'de bulunan 66 mahalle arasından basit rastsal yöntemle anket uygulanacak mahalleler seçilmiştir. Bu mahalleler şunlardır: Arifiye, Cumhuriye, Emek, Orhangazi, Gültepe, Hoşnudiye, 71 Evler, Fevzi Çakmak, Hacı Ali Bey, Çamlıca, Gündoğdu, Yeşiltepe, Şirintepe, Uluönder, Vişnelik ve Yenikent.

Anket soruları mahallelerin en kalabalık iki sokağında 18 yaş ve üstü, okuma yazma bilen rastsal yöntemle seçilen kişilere yöneltilmiş, verilen yanıtlar anketör tarafından yapılan güvenilirlik ve samimiyet değerlendirmesi sonrasında 10 tam puan üzerinden notlandırılmıştır. Bu değerlendirmede 4 ve altında not verilen anket formları ile ilk bölüm dışındaki sorulara yanıt vermeyen katılımcıların formları değerlendirilmeye alınmamıştır.

Sonuç olarak 18 ve üstü yaş grubundan toplam 447 kişi anket uygulamasına katılmıştır. Araştırma sonuçları %95 güven seviyesinde ± 5 hata payına sahip olarak yorumlanmıştır (Bkz. Berger 2000:205). Veriler sosyal bilimler için istatistik programı olan SPSS'te işlenerek değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Anketin ilk bölümünde ankete katılanların demografik özellikleri öğrenilmiştir. Bu yönlerdeki sorulara verilen yanıtlara göre ankete

katılanların %56,4'ünü erkekler, %43,6'sını kadınlar oluşturmaktadır. Bu kişilerin %59,1'i evli, %40,9'u bekârdır. Bu kişilerin %41,9'u lise, %22,8'i ilkokul, %17,2'si üniversite, %15,7'si ortaokul mezunu ve %0,9'u da lisanüstü eğitim almış kişilerdir. %1,8'i ise yalnızca okur – yazar olduğunu ifade etmektedir. Okuma yazma bilmeyenlere anket uygulanmamıştır. Ankete katılanların %25,3'ü 18-24 yaş grubundaki, %25,7'si 25-34 yaş grubundaki, %21,9'u 35-44 yaş grubundaki, %27,1'i 45 ve üzeri yaş grubundaki kişilerden oluşmaktadır. Katılımcıların %21,9'u esnaf ya da tüccar, %15,7'si ev kadını, %15,4'ü özel sektör çalışanı, %12,8'i emekli, %9,4'ü serbest meslek sahibi, %4,9'u kamu çalışanı, binde 9'u sanayici ve %8'i işsiz de işsizdir. %11'i de "diğer" bir meslek grubunda çalıştığını ifade etmiştir. "Hanede çalışan tüm kişilerin gelirini ve her türlü diğer maddi gelirinizi hesaplıyorsanız, hanenize giren aylık gelir ne kadardır?" şeklindeki soruya 19 kişi (%4,3) yanıt vermemiştir. Yanıt verenlerin %35'i 1000-1999 YTL arasında, %31,8'i 500-999 YTL arasında, %18,9'u 500 YTL'nin altında, %14,3'ü 2000 YTL ve üzerinde gelire sahip olduğunu söylemiştir.

Anketin ikinci bölümünün başında ankete katılanlara iki önemli soru yöneltilmiştir. Bunlardan ilki "Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında daha çok nereden bilgi alıyorsunuz?" ve ikincisi de "Eskişehir'de yayımlanan yerel gazeteleri okuyabiliyor musunuz?" şeklindeki sorulardır. Bu sorulara olumsuz yanıt verenler okuma alışkanlığına ilişkin değerlendirmede ayrı tutularak sorgulanmıştır. Buna göre ankete yanıt verenler arasından 7 kişi "Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında bilgi almadığını" söylemiştir. Bu kişilerin demografik özellikleri arasındaki en önemli farklılık dördünün lise mezunu ve üçünün de 500-999 YTL aralığında gelire sahip kişiler olmasıdır. Yerel gazeteleri okuyamadığını söyleyen ise 48 kişidir. Bunların 15'i erkek ve 33'ü de kadındır. 32'si evli ve 16'sı bekârdır. Önemli bir farklılık olarak bu kişilerin 18'i lise mezunu, 13'ü de ilkokul mezunudur. İki kişi ise yalnızca okur-yazar olduğunu ifade etmektedir. Aynı kişilerin 17'si ev kadını, 12'si esnaf ve tüccardır. 21'i Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında televizyondan ve 11'i de arkadaşlarından bilgi aldığını söylemektedir.

Tablo 1. Eskişehir’de yaşanan olaylar hakkında daha çok nereden bilgi alıyorsunuz?

		Gazete- lerden	TV’ler- den	Radyo- lardan	İnter- netten	Arkadaş- lardan	Diğer	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	118	68	10	2	30	5	233
	Kadın	62	70	4	0	21	2	159
	TOPLAM	180	138	14	2	51	7	392
Yaş grupları	18-24	45	37	3	0	16	0	101
	25-34	49	28	6	2	11	3	99
	35-44	42	27	1	0	13	2	85
	45 ve üstü	44	46	4	0	11	2	107
	TOPLAM	180	138	14	2	51	7	392
Medeni durum	Evli	106	83	6	1	28	4	228
	Bekar	74	55	8	1	23	3	164
	TOPLAM	180	138	14	2	51	7	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	1	1	1	0	3	0	6
	İlkokul	33	43	3	0	8	1	88
	Ortaokul	30	28	1	0	2	2	63
	Lise	79	50	6	0	27	2	164
	Lisans	35	14	3	2	11	2	67
	L. üstü	2	2	0	0	0	0	4
	TOPLAM	180	138	14	2	51	7	392
Meslek dağılımı	İşsiz	13	12	1	0	6	1	33
	Kamu sektörü	8	6	1	0	3	1	19
	Özel sektör	38	17	4	0	4	1	64
	Serbest meslek	18	11	1	0	9	0	39
	Esnaf - Tüccar	49	23	2	0	7	3	84
	Sanayici	1	1	0	0	1	0	3
	Ev kadını	12	34	0	0	6	0	52
	Emekli	25	18	2	0	7	1	53
	Diğer	16	16	3	2	8	0	45
	TOPLAM	180	138	14	2	51	7	392
Gelir grupları (YTL)	1-499	25	36	2	0	7	1	71
	500-999	48	51	3	0	20	2	124
	1000- 1999	72	39	6	1	15	2	135
	2000- üstü	29	9	2	1	8	2	51
	TOPLAM	174	135	13	2	50	7	381

Gazete okuma alışkanlığına ilişkin sorular ise geriye kalan 392 kişi üzerinden değerlendirmeye alınmıştır. Eskişehir'deki gelişmeler hakkında bilgi aldığını ve yerel gazeteleri okuduğunu söyleyenlerin %59,4'ü erkek ve %40,6'sı kadındır. Bunların %58,2'si evli, %41,8'i bekârdır. Bu kişilerin % 25,8'i 18-24 yaş arası, %25,3'ü 25-34 yaş arası, %21,7'si 35-44 yaş arası ve %27,3'ü de 45 ve üstü yaş grubunda bulunmaktadır. Olumlu yanıt verenlerin %1,5'i (6 kişi) okur-yazar, %22,5'i ilkokul, %16,1'i ortaokul, %41,8'i lise, %17,1'i lisans ve %1'i (4 kişi) de lisans üstü eğitim mezunudur. Aynı kişilerin %8,4'ü işsiz, %4,9'u kamu çalışanı, %16,3'ü özel sektör çalışanı, %9,9'u serbest meslek sahibi, %21,4'ü esnaf ve tüccar, %13,3'ü ev kadını, %13,5 emekli, binde 8'i (3 kişi) sanayici ve %11,5'i de diğer meslek gruplarına dâhildir. Gelir grupları anlamında ise bu kişilerin %18,6'sı 500 YTL'nin altında, %32,6'sı 500-999 YTL aralığında, %35,4'ü 1000-1999 YTL aralığında ve %13,4'ü de 2000 YTL ve üzerinde gelire sahiplerdir. 11 kişi (%2,8) ise gelir sorusuna yanıt vermemiştir.

Anketin bundan sonraki gazete okuma alışkanlığına ilişkin bulgularında, örnekleme kabul edilen ve demografik özellikleri yukarıda tanımlanan 392 kişiden elde edilen veriler temel alınmıştır.

3.1 Yerel Gazete Okuma Alışkanlığı

Yerel gazete okuma alışkanlıklarını tanımlamak üzere hazırlanan soru grubunun ilk sorusu olan "Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında daha çok nereden bilgi alıyorsunuz?" şeklindeki soruya örnekleme kabul edilen kişilerin %45,9'u gazetelerden, %35,2'si televizyonlardan, %13'ü arkadaşlardan, %3,6'sı radyolardan ve binde 5'i de arkadaşlardan yanıtını vermiştir. %1,8'i ise "diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Bu kişilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı tablo 1'de sunulmaktadır. Tabloya göre erkeklerin en çok gazetelerden, kadınların ise televizyonlardan bilgi aldıkları anlaşılmaktadır. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20'sini aştığı için Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre %99 güvenilirlikle hesaplanan sonuçları değerlendirmeye alınmıştır. Buna göre cinsiyet (P=0,038), meslek (P=0,031) ve gelir grupları (P=0,038) ile bilgi

alınan yerler arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Eş deyişle bu değişkenler bağlamında bilgi alınan yerler arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilmektedir. Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişkiden söz edilememektedir.

Eskişehir'de yayınlanan yerel gazeteleri okuyabildiğini söyleyenlerin "hangi sıklıkla okuyabildikleri" sorusuna örneklem alınan kişilerin %37'si "haftada 1-2 gün okuyorum", %19,4'ü "her gün düzenli okuyorum", %15,8'i "haftada 3-4 gün okuyorum", %15,3'ü "yaklaşık her gün okuyorum" ve %12,5'i de "diğer zamanlarda okuyorum" karşılığını vermiştir. Tablo 2'de sunulan demografik değişkenlere ilişkin dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında; cinsiyet [$X^2_{(4)}=10.57, P=0,032$], ve gelir grupları [$X^2_{(12)}=21.89, P=0,039$] ile okuma sıklığı değişkenleri arasında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20'sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte Carlo simülasyonu sonucuna göre de meslek dağılımı ile yerel gazete okuma sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır (P=0,002). Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişkiden söz edilememektedir.

"En sık okuduğunuz yerel gazeteler nelerdir?" şeklindeki soruya ankete katılanlar üç farklı yanıt verebilmişlerdir. Bunun için ankete katılanlardan "ilk üç yanıtı işaretlemeleri" istenmiştir. Bir katılımcı bu soruya hiçbir yanıt vermezken, 144 kişi ikinci ve 271 kişi de üçüncü bir gazete adı belirtmemiştir. Sonuç olarak yanıt veren 391 kişi, toplam 760 gazete adı söylemiştir. Buna göre en çok okunduğu belirtilen gazeteler Sakarya (%44,7), İstikbal (%29), Anadolu (%11,8), İki Eylül (%7,9), Milli İrade (%2,4), Kurtuluş (%1,3), Ak Haber (%1,2), Son Haber (%0,4) ve diğer gazeteler (%1,3) şeklinde sıralanmaktadır.

Demografik değişkenler bağlamında okunan gazetelere ilişkin dağılım ise tablo 3'te sunulmaktadır. Tabloda yer verilen demografik de-

ğişkenlere ilişkin dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında anlamlı bir ilişki tespit edilememektedir.

Tablo 2. Hangi sıklıkta yerel gazete okuyorsunuz?

		Haftada 1-2 gün	Haftada 3-4 gün	Yaklaşık her gün	Her gün düzenli	Diğer zaman- larda	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	76	37	38	56	26	233
	Kadın	69	25	22	20	23	159
	TOPLAM	145	62	60	76	49	392
Yaş grupları	18-24	48	15	11	17	10	101
	25-34	35	17	17	19	11	99
	35-44	26	12	15	18	14	85
	45 ve üstü	36	18	17	22	14	107
	TOPLAM	145	62	60	76	49	392
Medeni durum	Evli	81	33	39	44	31	228
	Bekar	64	29	21	32	18	164
	TOPLAM	145	62	60	76	49	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	4	0	0	1	1	6
	İlkokul	36	10	14	13	15	88
	Ortaokul	27	11	9	12	4	63
	Lise	54	28	26	32	24	164
	Lisans	23	13	9	17	5	67
	L. üstü	1	0	2	1	0	4
	TOPLAM	145	62	60	76	49	392
Meslek dağılımı	İşsiz	11	10	5	3	4	33
	Kamu sektörü	7	0	6	4	2	19
	Özel sektör	24	8	10	13	9	64
	Serbest meslek	15	6	3	12	3	39
	Esnaf - Tüccar	23	12	14	29	6	84
	Sanayici	2	1	0	0	0	3
	Ev kadını	21	5	9	3	14	52
	Emekli	19	11	10	8	5	53
	Diğer	23	9	3	4	6	45
	TOPLAM	145	62	60	76	49	392
Gelir grupları (YTL)	1-499	32	10	13	6	10	71
	500-999	48	23	19	18	16	124
	1000-1999	37	22	19	38	19	135
	2000-üstü	22	4	8	13	4	51
	TOPLAM	139	59	59	75	49	381

Öte yandan çalışma kapsamında ayrı tutulan “Eskişehir’de yaşanan olaylar hakkında bilgi almadığını” söyleyenler arasında “en sık okudukları gazeteyle ilişkin” görüş bildirenler de olmuştur. Bu kişiler Sakarya (6 kişi), İstikbal (4 kişi), Anadolu (2 kişi) ve İki Eylül (2 kişi)

gazeteleriyle Kurtuluş (1 kişi) gazetelerinin adlarını vermişlerdir. “Yerel gazeteleri okuyamadığını” söyleyenler arasında da en çok “okunduğu” söylenen gazeteler Sakarya (24 kişi), İstikbal (9 kişi), Anadolu (8 kişi), İki Eylül ve Milli İrade (biri kişi) ve diğer gazeteler (9 kişi) olmuştur

Tablo 3. En sık okuduğunuz yerel gazeteler nelerdir?

		Ana- dolu	Sakarya	İstikbal	İki Eylül	Milli İrade	Ak Haber	Son Haber	Kur- tuluş	Diğer	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	55	199	139	30	12	8	3	6	3	455
	Kadın	35	141	81	30	6	1		4	7	305
	TOPLAM	90	340	220	60	18	9	3	10	10	760
Yaş grupları	18-24	24	88	55	18	2	2	1	5	1	196
	25-34	21	85	56	16	4	1	1	1	3	188
	35-44	23	77	49	9	2	1		1	2	164
	45 ve üstü	22	90	60	17	10	5	1	3	4	212
	TOPLAM	90	340	220	60	18	9	3	10	10	760
Medeni durum	Evli	48	199	117	26	13	8	1	5	5	422
	Bekar	42	141	103	34	5	1	2	5	5	338
	TOPLAM	90	340	220	60	18	9	3	10	10	760
Eğitim durumu (Mezuni- yet)	Okur - yazar		6	3	2						11
	İlkokul	8	78	39	10	7	1		1	5	149
	Ortaokul	13	57	35	8	1	3	1	1	1	120
	Lise	52	137	95	29	7	5	2	8	3	338
	Lisans	16	58	45	10	3				1	133
	L. üstü	1	4	3	1						9
	TOPLAM	90	340	220	60	18	9	3	10	10	760
Meslek dağılımı	İşsiz	7	27	20	8	1		1	2		66
	Kamu sektörü	8	17	14	2	1			1	1	44
	Özel sektör	21	55	39	8		2		1	1	127
	Serbest meslek	10	33	24	3				1	1	72
	Esnaf - Tüccar	12	78	42	9	8	3		2	4	158
	Sanayici		3	3	3						9
	Ev kadı- nı	5	44	23	5	1			1	2	81
	Emekli	13	45	32	9	7	3	1			110
	Diğer	14	38	23	13		1	1	2	1	93
	TOPLAM	90	340	220	60	18	9	3	10	10	760
Gelir grupları (YTL)	1-499	7	66	30	9	2	2		1	2	119
	500-999	32	100	69	21	6	2	3	5	6	244
	1000- 1999	36	119	81	20	6	4			2	268
	2000- üstü	14	46	36	7	3	1		3		110
	TOPLAM	89	331	216	57	17	9	3	9	10	741

Tablo 4. Okuduğunuz yerel gazeteyi içerik açısından yeterli buluyor musunuz?

		Yeterli	Yetersiz	Fikrim yok	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	88	112	33	233
	Kadın	53	83	23	159
	TOPLAM	141	195	56	392
Yaş grupları	18-24	29	57	15	101
	25-34	32	53	14	99
	35-44	31	42	12	85
	45 ve üstü	49	43	15	107
	TOPLAM	141	195	56	392
Medeni durum	Evli	96	99	33	228
	Bekar	45	96	23	164
	TOPLAM	141	195	56	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	1	3	2	6
	İlkokul	37	36	15	88
	Ortaokul	33	20	10	63
	Lise	51	96	17	164
	Lisans	18	38	11	67
	L. üstü	1	2	1	4
	TOPLAM	141	195	56	392
Meslek dağılımı	İşsiz	8	21	4	33
	Kamu sektörü	8	10	1	19
	Özel sektör	24	31	9	64
	Serbest meslek	14	19	6	39
	Esnaf - Tüccar	29	44	11	84
	Sanayici	1	1	1	3
	Ev kadını	23	19	10	52
	Emekli	24	22	7	53
	Diğer	10	28	7	45
	TOPLAM	141	195	56	392
	Gelir grupları (YTL)	1-499	33	28	10
500-999		48	51	25	124
1000-1999		41	82	12	135
2000-üstü		15	29	7	51
TOPLAM		137	190	54	381

Okuduğunuz yerel gazeteyi içerik açısından yeterli buluyor musunuz?" şeklindeki soruya %36 oranında "yeterli" ve %49,7 oranında "yetersiz" yanıtı verilirken, 56 kişi "fikrim yok" seçeneğini işaretlemiştir. Tablo 4'te sunulan demografik değişkenlere ilişkin dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında medeni durum [$X^2_{(2)}=10.1, P=0,006$] ve gelir grupları [$X^2_{(6)}=17.18, P=0,009$] ile yerel gazeteyi içerik

açısından yeterli bulma arasında anlamlı ilişki- den söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20'sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre de eğitim durumu ile gazete içeriklerini yeterli bulma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır ($P=0,002$). Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişki- den söz edilememektedir.

Tablo 5. Okuduğunuz yerel gazeteyi sayfa düzenlemesi açısından yeterli buluyor musunuz?

		Yeterli	Yetersiz	Fikrim yok	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	86	111	36	233
	Kadın	50	84	25	159
	TOPLAM	136	195	61	392
Yaş grupları	18-24	32	58	11	101
	25-34	27	52	20	99
	35-44	32	40	13	85
	45 ve üstü	45	45	17	107
	TOPLAM	136	195	61	392
Medeni durum	Evli	92	99	37	228
	Bekar	44	96	24	164
	TOPLAM	136	195	61	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	3	0	3	6
	İlkokul	38	34	16	88
	Ortaokul	28	26	9	63
	Lise	47	90	27	164
	Lisans	18	43	6	67
	L. üstü	2	2	0	4
	TOPLAM	136	195	61	392
Meslek dağılımı	İşsiz	11	21	1	33
	Kamu sektörü	4	12	3	19
	Özel sektör	23	30	11	64
	Serbest meslek	16	14	9	39
	Esnaf - Tüccar	27	46	11	84
	Sanayici	2	1	0	3
	Ev kadını	21	19	12	52
	Emekli	25	20	8	53
	Diğer	7	32	6	45
	TOPLAM	136	195	61	392
	Gelir grupları (YTL)	1-499	34	25	12
500-999		42	59	23	124
1000-1999		41	76	18	135
2000-üstü		14	30	7	51
TOPLAM		131	190	60	381

“Okuduğunuz yerel gazeteyi sayfa düzenlemesi açısından yeterli buluyor musunuz?” şeklindeki soruya %34,7 oranında “yeterli” ve %49,7 oranında “yetersiz” yanıtı verilirken, 61 kişi “fikrim yok” seçeneğini işaretlemiştir. Tablo 5’de sunulan demografik değişkenlere ilişkin dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında; medeni durum [$X^2_{(2)}=9.56$, $P=0,008$] ve meslek grupla-

rı [$X^2_{(16)}=29,51$, $P=0,021$] ile yerel gazeteyi sayfa düzenlemesi açısından yeterli bulma arasında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20’sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre de eğitim durumu ile sayfa düzenlemesini yeterli bul-

ma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır ($P=0,006$). Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişkiden söz edilememektedir.

Tablo 6. Okuduğunuz yerel gazeteyi fotoğraf açısından yeterli buluyor musunuz?

		Yeterli	Yetersiz	Fikrim yok	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	92	110	31	233
	Kadın	49	100	10	159
	TOPLAM	141	210	41	392
Yaş grupları	18-24	27	69	5	101
	25-34	31	59	9	99
	35-44	33	43	9	85
	45 ve üstü	50	39	18	107
	TOPLAM	141	210	41	392
Medeni durum	Evli	96	101	31	228
	Bekar	45	109	10	164
	TOPLAM	141	210	41	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	2	1	3	6
	İlkokul	39	37	12	88
	Ortaokul	28	26	9	63
	Lise	47	106	11	164
	Lisans	22	39	6	67
	L. üstü	3	1	0	4
	TOPLAM	141	210	41	392
Meslek dağılımı	İşsiz	10	22	1	33
	Kamu sektörü	6	12	1	19
	Özel sektör	15	43	6	64
	Serbest meslek	15	18	6	39
	Esnaf - Tüccar	30	44	10	84
	Sanayici	2	1	0	3
	Ev kadını	23	22	7	52
	Emekli	29	16	8	53
	Diğer	11	32	2	45
	TOPLAM	141	210	41	392
Gelir grupları (YTL)	1-499	37	25	9	71
	500-999	43	65	16	124
	1000-1999	44	81	10	135
	2000-üstü	13	34	4	51
	TOPLAM	137	205	39	381

“Okuduğunuz yerel gazeteyi fotoğraf açısından yeterli buluyor musunuz?” şeklindeki soruya %36 oranında “yeterli” ve %53,6 oranında “yetersiz” yanıtı verilirken, 41 kişi “fikrim yok” seçeneğini işaretlemiştir. Tablo 6’da sunulan demografik değişkenlere ilişkin dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında; cinsiyet [$X^2_{(2)}=10.76$, $P=0,005$], yaş grupları [$X^2_{(6)}=24,65$, $P=0,0001$], medeni durum [$X^2_{(2)}=19,58$, $P=0,0001$] ve gelir grupları [$X^2_{(6)}=16,94$, $P=0,01$] ile yerel gazeteyi fotoğraf açısından yeterli bulma arasında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20’sini aşması nedeniyle uygulanan e Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre de fotoğrafları yeterli bulma durumu ile eğitim ($P=0,01$) ve meslek grupları ($P=0,011$) arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişkiden söz edilememektedir. Diğer değişkenler ile anlamlı bir ilişkiden söz edilememektedir.

“Okuduğunuz yerel gazeteyle duyduğunuz güvene not verecek olsanız, 0 ile 10 arasında nasıl bir not verirdiniz?” sorusuna 13 kişi sıfır puan ve 21 kişi tam puan vermiştir. Yanıt ve-

renlerin demografik nitelikleri ile verdikleri güvenilirlik puanları arasında Kruskal Wallis testine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($P>0,05$). Yine de genel olarak kadınların, evlilerin, 35-45 yaş aralığındakilerin, yalnızca okur-yazarlığı olanların, kamu çalışanlarının ve 2000 YTL ve üzerinde gelire sahip olanların diğerlerine oranla daha yüksek notlar verdikleri söylenebilmektedir.

Öte yandan gazetelere duyulan güven derecesi ile çalışma kapsamında filtre edilen “Eskişehir’de yaşanan olaylar hakkında daha çok nereden bilgi alıyorsunuz?” sorusuna “almıyorum” yanıtı verenlerin durumu ile olan “Eskişehir’de yayınlanan yerel gazeteleri okuyabiliyor musunuz?” sorusuna “hayır” yanıtını verenlerin durumu da ayrıca merak edilmiştir. Buna göre bilgi almadığını söyleyenlerin arasından bir kişi ve yerel gazete okumadığını söyleyenlerin arasından da 12 kişi “okuduğu” yerel gazeteyle duyduğu güvene ilişkin soruya yanıt vermemiş, diğerleri ise sıfır ile 10 tam puan arasında bir yanıt vermiştir. Verilen yanıtlara ilişkin ortalama, ortanca, mod ve standart sapma değerleri tablo 7’de sunulmaktadır. Tabloya göre Eskişehir’de yaşanan olaylara ilişkin bilgi almama ve gazete okumama durumuna göre gazetelere duyulan güvenin de azaldığı anlaşılmaktadır. Yerel gazete okumadığını söyleyenler, yerel gazetelere daha az güven duymaktadırlar.

Tablo 7. Okunan Yerel Gazeteye Duyulan Güven

	Yanıt veren (N)	Ortalama	Ortanca	Mod	Standart Sapma
Okuduğunuz yerel gazeteyle duyduğunuz güvene not verecek olsanız, 0 ile 10 arasında nasıl bir not verirdiniz?	392	5,76	6	5	2,16
“Eskişehir’de yaşanan olaylar hakkında bilgi almıyorum” diyenlerin verdikleri yanıtlar	6	4,33	4,5	6	1,63
“Eskişehir’de yayınlanan yerel gazeteleri okumuyorum” diyenlerin verdikleri yanıtlar	36	3,56	3,5	0	2,94

“Yerel gazeteyi kendi paranızla mı satın alıyorsunuz, yoksa daha çok başkalarının satın aldığı gazeteyi mi okuyorsunuz?” sorusuna büyük çoğunluk (%52) “kendim satın alıyorum” yanıtını verirken, %43,9’luk bir kesim “başkasının satın aldığı gazeteyi okuduğunu” ifade etmiştir. Yanıt verenlerin %4,1’i (16 kişi) ise “diğer”

seçeneğini işaretlemiştir. Gazete satın alma davranışının katılımcıların demografik niteliklerine göre dağılımı tablo 8’de sunulmaktadır. Buna göre Ki Kare testine göre gelir grupları [$X^2_{(6)}=13,16$, $P=0,041$] bağlamında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, top-

lam kategori sayısının %20'sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre de satın alma durumu ile eğitim durumu ($P=0,018$) arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Yerel gazeteyi kendi paranızla mı satın alıyorsunuz, yoksa daha çok başkalarının satın aldığı gazeteyi mi okuyorsunuz?

		Kendim satın alıyorum	Başkasının aldığı okuyorum	Diğer	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	117	105	11	233
	Kadın	87	67	5	159
	TOPLAM	204	172	16	392
Yaş grupları	18-24	52	45	4	101
	25-34	45	50	4	99
	35-44	49	34	2	85
	45 ve üstü	58	43	6	107
	TOPLAM	204	172	16	392
Medeni durum	Evli	127	91	10	228
	Bekar	77	81	6	164
	TOPLAM	204	172	16	392
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur -yazar	2	2	2	6
	İlkokul	46	41	1	88
	Ortaokul	36	25	2	63
	Lise	81	78	5	164
	Lisans	37	25	5	67
	L. üstü	2	1	1	4
	TOPLAM	204	172	16	392
Meslek dağılımı	İşsiz	16	17	0	33
	Kamu sektörü	11	7	1	19
	Özel sektör	28	32	4	64
	Serbest meslek	20	19	0	39
	Esnaf - Tüccar	52	28	4	84
	Sanayici	3	0	0	3
	Ev kadını	27	24	1	52
	Emekli	28	21	4	53
	Diğer	19	24	2	45
	TOPLAM	204	172	16	392
	Gelir grupları (YTL)	1-499	35	35	1
500-999		58	61	5	124
1000-1999		79	52	4	135
2000-üstü		23	22	6	51
TOPLAM		195	170	16	381

“Yerel gazeteyi daha çok nerede okuyabiliyorsunuz?” şeklindeki soruya ankete katılanlar üç farklı yanıt verebilmişlerdir. Bunun için ankete katılanlardan “ilk üç yanıtı işaretlemeleri” istenmiştir. Bir katılımcı bu soruya tüm katılımcılar en az bir kez yanıt verirken, 215 kişi ikinci ve 320 kişi de üçüncü tercih belirtmiştir. Sonuç olarak yanıt veren 392 kişi, toplam 641 farklı yer belirtmiştir. Buna göre sırasıyla gazeteler en çok evde (%30,1), işyerinde (%29), kahvehanede (%19,8), komşuda (%8,1),

internette (%5,2) ve diğer yerlerde (%7,8) okunmaktadır. Demografik değişkenlere ilişkin veriler ise tablo 9’da sunulmaktadır. Tablodaki dağılıma Ki Kare testiyle bakıldığında cinsiyet [$X^2_{(5)}=106.29$, $P=0,0001$], medeni durum [$X^2_{(5)}=27.58$, $P=0,0001$], yaş grupları [$X^2_{(15)}=39.49$, $P=0,001$] bağlamında anlamlı ilişki-den söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20’sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte

Carlo simülasyonuna göre de yerel gazetenin okunduğu yer ile eğitim (P=0,001) ve meslek grupları (P=0,001) arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Yerel gazeteyi daha çok nerede okuyabiliyorsunuz?

		Kahvehanede	İşyerinde	İnternette	Evde	Komşuda	Diğer	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	124	132	22	93	20	26	417
	Kadın	3	54	11	100	32	24	224
	TOPLAM	127	186	33	193	52	50	641
Yaş grupları	18-24	27	39	13	52	16	22	169
	25-34	26	56	13	44	9	10	158
	35-44	33	50	4	38	8	4	137
	45 ve üstü	41	41	3	59	19	14	177
	TOPLAM	127	186	33	193	52	50	641
Medeni durum	Evli	84	112	11	112	30	15	364
	Bekar	43	74	22	81	22	35	277
	TOPLAM	127	186	33	193	52	50	641
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur - yazar	4	0	0	3	3	3	13
	İlkokul	30	31	2	53	12	3	131
	Ortaokul	28	31	2	37	5	5	108
	Lise	47	88	15	70	25	31	276
	Lisans	17	34	14	29	6	8	108
	L. üstü	1	2	0	1	1	0	5
TOPLAM	127	186	33	193	52	50	641	
Meslek dağılımı	İşsiz	13	3	7	23	8	2	56
	Kamu sektörü	8	14	5	7	0	2	36
	Özel sektör	17	38	5	20	5	6	91
	Serbest meslek	21	27	1	13	1	4	67
	Esnaf - Tüccar	31	71	6	28	9	5	150
	Sanayici	1	2	1	3	0	2	9
	Ev kadını	3	4	0	39	14	2	62
	Emekli	26	15	1	32	9	8	91
	Diğer	7	12	7	28	6	19	79
TOPLAM	127	186	33	193	52	50	641	
Gelir grupları (YTL)	1-499	30	19	2	41	13	10	115
	500-999	42	55	9	63	18	13	200
	1000-1999	37	72	12	61	17	19	218
	2000-üstü	17	32	8	23	3	7	90
	TOPLAM	126	178	31	188	51	49	623

Tablo 10. Bir günde yerel gazete okumaya ne kadar zaman ayırabiliyorsunuz?

		15 dakikadan az	15-30 dakika kadar	30 dakika 1 saat kadar	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	84	99	48	231
	Kadın	70	65	24	159
	TOPLAM	154	164	72	390
Yaş grupları	18-24	40	51	10	101
	25-34	44	38	17	99
	35-44	35	33	16	84
	45 ve üstü	35	42	29	106
	TOPLAM	154	164	72	390
Medeni durum	Evli	87	85	54	226
	Bekar	67	79	18	164
	TOPLAM	154	164	72	390
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur -yazar	4	1	1	6
	İlkokul	38	33	17	88
	Ortaokul	20	27	16	63
	Lise	67	70	26	163
	Lisans	23	32	11	66
	L. üstü	2	1	1	4
	TOPLAM	154	164	72	390
Meslek dağılımı	İşsiz	13	17	3	33
	Kamu sektörü	8	9	2	19
	Özel sektör	27	27	10	64
	Serbest meslek	14	17	8	39
	Esnaf - Tüccar	28	38	17	83
	Sanayici	1	2	0	3
	Ev kadını	23	17	12	52
	Emekli	12	23	17	52
	Diğer	28	14	3	45
	TOPLAM	154	164	72	390
Gelir grupları (YTL)	1-499	25	27	19	71
	500-999	50	54	18	122
	1000-1999	54	55	26	135
	2000-üstü	19	23	9	51
	TOPLAM	148	159	72	379

Bir günde yerel gazete okumaya ne kadar zaman ayırabiliyorsunuz?" sorusuna iki kişi yanıt vermezken, yanıt verenlerin %42'si "15 - 30 dakika kadar", %39,5'i "15 dakikadan az" ve %18,5'i de "30 dakika 1 saat kadar" zaman ayırdıklarını söylemiştir. Gazete okuma ayrılan sürenin katılımcıların demografik niteliklerine

göre dağılımı tablo 10'da sunulmaktadır. Bu durumda Ki Kare testine göre yaş grupları [$X^2_{(6)}=12.83$, $P=0,046$], medeni durum [$X^2_{(2)}=11.24$, $P=0,004$] ve meslekler [$X^2_{(16)}=27.74$, $P=0,034$] bağlamında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir.

Tablo 11. Yerel gazetede en çok hangi bölümleri okumayı tercih ediyorsunuz?

		Birinci sayfa	Manşet haber	Birinci sayfa- fada önemli haber	Spor sayfası	İlan ve reklamlar	Köşe yazıları	Bulmaca	Magazin	At yarışı	Fark etmez	Diğer	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	140	124	110	107	70	43	19	10	7	19	17	666
	Kadın	105	104	85	8	37	34	36	44	1	6	10	470
	TOPLAM	245	228	195	115	107	77	55	54	8	25	27	1136
Yaş grupları	18-24	62	57	44	33	25	20	15	25	3	3	6	293
	25-34	66	55	50	28	30	22	15	10	3	4	6	289
	35-44	54	51	37	26	33	10	13	10	1	6	6	247
	45 ve üstü	63	65	64	28	19	25	12	9	1	12	9	307
	TOPLAM	245	228	195	115	107	77	55	54	8	25	27	1136
Medeni durum	Evli	133	135	119	69	61	38	37	26	2	21	16	657
	Bekar	112	93	76	46	46	39	18	28	6	4	11	479
	TOPLAM	245	228	195	115	107	77	55	54	8	25	27	1136
Eğitim durumu (Mezuniyet)	Okur -yazar	4	5	3	1	2	0	0	0	0	2	0	17
	İlkokul	52	49	51	26	19	7	18	16	1	4	6	249
	Ortaokul	30	36	32	21	19	18	12	9	1	2	3	183
	Lise	110	93	81	53	51	25	20	21	5	12	8	479
	Lisans	46	41	28	14	14	25	5	8	1	4	10	196
	L. üstü	3	4	0	0	2	2	0	0	0	1	0	12
	TOPLAM	245	228	195	115	107	77	55	54	8	25	27	1136
Meslek dağılımı	İşsiz	17	20	17	8	9	8	5	4	3	3	1	95
	Kamu s.	11	14	11	3	5	6	3	1	0	1	2	57
	Özel s.	42	30	27	24	16	17	2	5	2	7	8	180
	S. Meslek	24	17	24	18	14	5	4	3	0	2	0	111
	Esnaf - Tüccar	53	46	37	34	31	13	11	7	2	4	6	244
	Sanayici	2	1	2	1	1	0	1	1	0	0	0	9
	Ev kadını	27	34	32	2	14	8	14	17	0	2	2	152
	Emekli	35	36	25	16	11	9	7	4	1	5	6	155
	Diğer	34	30	20	9	6	11	8	12	0	1	2	133
TOPLAM	245	228	195	115	107	77	55	54	8	25	27	1136	
Gelir grupları (YTL)	1-499	39	37	44	17	19	11	15	15	0	2	2	201
	500-999	74	73	55	45	32	24	14	15	4	12	8	356
	1000-1999	92	88	64	32	39	28	19	16	2	9	9	398
	2000-üstü	35	26	27	16	13	12	6	6	2	1	8	152
	TOPLAM	240	224	190	110	103	75	54	52	8	24	27	1107

“Yerel gazetede en çok hangi bölümleri tercih ediyorsunuz?” şeklindeki soruya ankete katılanlar üç farklı yanıt verebilmişlerdir. Bunun için ankete katılanlardan “ilk üç yanıtı işaretlemeleri” istenmiştir. Bu soruya tüm katılımcılar en az bir kez yanıt verirken, 9 kişi ikinci ve 31 kişi de üçüncü tercih belirtmemiştir. Sonuç olarak yanıt veren 392 kişi, toplam 1136 farklı tercih belirtmiştir. Buna göre yerel gazetelerde en çok tercih edilen bölümler birinci sayfa (%21,6), manşet haber (%20,1), birinci sayfadaki önemli haber (%17,2), spor sayfası (%10,1), ilan ve reklamlar (%9,4), köşe yazıları (%6,8), bulmaca (%4,8), magazin (%4,7), at yarışı (%0,7) ve diğer bölümler (%2,4) şeklinde

de sıralanmaktadır. Önemli bir kısım katılımcı ise bu soruya (%2,2) “fark etmez” yanıtını vermektedir. Demografik değişkenlere ilişkin dağılım ise tablo 11’de sunulmaktadır. Tabloya ilişkin verilere Ki Kare testiyle bakıldığında cinsiyet [$X^2_{(10)}=115.78$, $P=0,0001$] ve medeni durum [$X^2_{(10)}=19.45$, $P=0,035$] bağlamında anlamlı ilişkiden söz edilebilmektedir. Ki Kare testinde beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının, toplam kategori sayısının %20’sini aşması nedeniyle uygulanan Exact testi Monte Carlo simülasyonuna göre de gazetede tercih edilen bölüm ile gelir durumu ($P=0,007$) arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 12. Yerel Gazete İçerikleri Hakkındaki Düşünceler

Düşünceler	Yanıt veren (N)	Ortalama	Ortanca	Mod	Standart Sapma
Şehirde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi oluyorum	424	7,1	7	10	2,35
İstanbul gazetelerinde bulamadığım yerel konuları yerel gazetelerden okuyorum	413	6,2	7	10	3,28
Eskişehir’de yaşanan polis-adliye olaylarını okuyorum	411	6,1	6	10	2,93
Küçük ilanlar ve reklamlar ilgimi çekiyor, işime yarıyor	404	5,9	7	10	3,69
Belediyelerin faaliyetlerini takip ediyorum	420	5,8	6	10	3,19
Günlük acil bilgileri öğreniyorum (nöbetçi eczaneler, önemli telefonlar vs)	408	5,7	6	10	3,53
Şehirdeki kültürel ortamlar ve faaliyetler hakkında bilgi sahibi oluyorum	411	5,6	6	10	3,31
Eskişehir’in spor takımlarını takip ediyorum	412	5,4	6	10	4,16
Yerel ekonomi haberlerini takip ediyorum	406	4,5	5	0	3,51
Resmi kurumların faaliyetlerini takip ediyorum	404	4,1	4	0	3,22
Bulmacaları vakit geçiriyor	405	4,1	3	0	4,04
Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi sahibi oluyorum	407	4,0	4	0	3,23
Valinin faaliyetlerini takip ediyorum	408	3,9	4	0	3,47
Yerel siyaset siyasetçileri takip ediyorum	408	3,8	4	0	3,25
Magazin haberleri şehrin önemli kişileri hakkında bilgi veriyor	404	3,5	3	0	3,51
Yerel köşe yazarlarını okuyorum	403	3,5	3	0	3,47
At yarışı sayfalarını okuyorum	396	1,1	0	0	2,48

3.2 Yerel Gazete İçerikleri Hakkındaki Düşünceler

Ankete katılanlara yerel gazete içeriklerine ilişkin bazı ifadeler verilerek “sizin için geçerli olanlara 0’dan 10’ kadar bir not verecek olsanız, ne ölçüde katıldığınız konusunda nasıl bir not verirdiniz?” denilerek 10 tam puan “tamamen katılıyorum” ile sıfır puan “kesinlikle katılmıyorum” seçenekleri arasında bir not vermeleri istenmiştir. Böylece ankete katılanların yerel gazete içeriklerine yönelik düşünceleri ölçülmek istenilmiştir. Söz konusu 17 ifade ve bunlara verilen yanıtlara ilişkin hesaplanan değerler tablo 12’de sunulmaktadır. Tabloda ilk sütun ise soruya yanıt verenlerin sayısını göstermektedir. Buna göre yanıt verenlerin daha

çok şehirde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmak, İstanbul gazetelerinde bulamadığı yerel konuları ve şehirde yaşanan polis-adliye olaylarını okumak, küçük ilan ve reklamları takip etmek açılarından yerel gazete okudukları anlaşılmaktadır. Magazin, köşe yazıları ve at yarışı bölümleri ise en az ilgi çeken bölümlerdir.

Yerel gazete içeriklerine yönelik ifadeler verilen katılma ve katılmama durumuna ilişkin puanların, yanıt verenlerin demografik farklılıkları bağlamındaki değerlendirilmesi ise cinsiyet için Mann Whitney U testi, diğerleri ise Kruskal-Wallis testi ile yapılmıştır. Buna ilişkin sonuçlar tablo 13’de sunulmaktadır.

Tablo 13. Yanıt Verenlerin Yerel Gazete İçerikleri Hakkındaki Düşünceleri ile Demografik Farklılıkları Arasındaki İlişki (P)

Düşünceler	Cinsiyet	Yaş grupları	Medeni durum	Eğitim durumu	Meslek	Gelir
Şehirdeki kültürel ortamlar ve faaliyetler hakkında bilgi sahibi oluyorum.	0,001 *	0,001 *	0,001 *	0,001 *	0,01 *	0,001 *
Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi sahibi oluyorum.	0,424	0,025 *	0,027 *	0,001 *	0,894	0,03 *
Küçük ilanlar ve reklamlar ilgimi çekiyor, işime yarıyor.	0,03 *	0,031 *	0,388	0,646	0,001 *	0,74
Yerel ekonomi haberlerini takip ediyorum	0,022 *	0,018 *	0,292	0,296	0,03 *	0,43
Resmi kurumların faaliyetlerini takip ediyorum	0,254	0,077	0,05 *	0,013 *	0,015 *	0,38
Eskişehir’in spor takımlarını takip ediyorum.	0,001 *	0,598	0,267	0,534	0,003 *	0,54
Bulmacaları vakit geçiriyor	0,003 *	0,27	0,14	0,144	0,012 *	0,21
Belediyelerin faaliyetlerini takip ediyorum	0,733	0,049 *	0,879	0,241	0,013 *	0,18
Magazin haberleri şehrin önemli kişileri hakkında bilgi veriyor	0,008 *	0,904	0,285	0,511	0,024 *	0,79
Yerel köşe yazarlarını okuyorum.	0,966	0,049 *	0,763	0,001 *	0,486	0,44
Şehirde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi oluyorum.	0,264	0,236	0,876	0,81	0,316	0,04 *
İstanbul gazetelerinde bulamadığım yerel konuları yerel gazetelerden okuyorum.	0,218	0,041 *	0,91	0,751	0,811	0,27
Eskişehir’de yaşanan polis-adliye olaylarını okuyorum.	0,414	0,249	0,381	0,179	0,045 *	0,16
Günlük acil bilgileri öğreniyorum (nöbetçi eczaneler, önemli telefonlar vs)	0,148	0,089	0,577	0,728	0,004 *	0,42
Valinin faaliyetlerini takip ediyorum.	0,499	0,006 *	0,293	0,09 *	0,055	0,97
Yerel siyaset siyasetçileri takip ediyorum	0,039 *	0,196	0,296	0,195	0,383	0,31
At yarışı sayfalarını okuyorum.	0,001 *	0,202	0,73	0,844	0,233	0,19

Selçuk İletişim, 4, 3, 2006

* $P < 0,05$

Analiz sonuçlarına göre sorulan sorulara yönelik alınan yanıtlar bazı demografik değişimler bağlamında anlamlı farklılıklar içermektedir. Ancak tüm demografik değişkenlerle anlamlı farklılık içeren tek konu “şehirdeki kültürel ortamlar ve faaliyetler hakkında yerel gazetelerden bilgi sahibi olma” durumudur. Sıralama (Rank) değerlerine bakıldığında ise değişkenlere yönelik kategorilerde daha çok cinsiyet bağlamında erkeklerin, yaş bağlamında 25-34 yaş arasındakilerin, medeni durum bağlamında bekarların, eğitim durumu bağlamında üniversite ve lisans üstü mezunlarının, meslek bağlamında işsizlerin ve gelir durumu bağlamında 1000-1999 YTL arasında geliri olanların bu konuya daha fazla ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olduğunu söyleme oranı ise; yaş bağlamında 25-34 yaş arasında, mede-

ni durum bağlamında evlilerde, eğitim durumu bağlamında lisans üstü mezunları arasında ve gelir durumu bağlamında 2000 YTL ve üzerinde gelire sahip olanlar arasında daha yüksektir. Küçük ilan ve reklamların ilgi çekme durumu ise; cinsiyet bağlamında erkekler, yaş bağlamında 25-34 yaş arasında, meslek bağlamında da sanayiciler arasında daha fazla olmak üzere anlamlı bir farklılık göstermektedir. En az değinilen konular arasında ise “Valinin faaliyetlerini takip etme durumu” yaş grupları bağlamında farklılık göstermektedir. Burada da 45 ve üzeri yaştakilerin bu konuda daha ilgili oldukları anlaşılmaktadır. Yerel siyasetçileri takip etme ve at yarışı sayfalarını okuma anlamında ise cinsiyet değişkeni bağlamında verilen yanıtlar farklılık göstermektedir. Erkekler bu konularda daha fazla ilgili bulunmaktadır.

Tablo 14. Yerel Gazetelerden Beklentiler

Düşünceler	Yanıt veren (N)	Ortalama	Ortanca	Mod	Standart Sapma
Şehrin sorunlarına daha çok eğilebilirler.	420	8,2	10	10	2,66
Daha doğru bilgi verebilirler.	420	7,7	9	10	3,00
Daha güzel fotoğraflar yayımlayabilirler.	416	7,6	9	10	3,16
Daha fazla yerel haber yayımlayabilirler.	422	7,5	9	10	3,09
Daha güzel sayfa düzeni yapabilirler.	411	7,5	9	10	3,21
Daha fazla sayfa çıkabilirler.	417	6,7	8	10	3,68
Daha fazla kültür sanat haberi yayımlayabilirler.	416	6,5	7	10	3,42
Daha fazla ulusal haber yayımlayabilirler.	416	6,0	7	10	3,59
Daha fazla polis adliye haberi yayımlayabilirler.	412	5,5	5	10	3,52
Daha fazla ilan ve reklam yayımlayabilirler.	417	5,5	5	10	3,70
Daha fazla siyasi haber yayımlayabilirler.	417	5,4	5	10	3,46
Daha fazla ekonomi haberi yayımlayabilirler	416	5,3	5	10	3,60
Daha ucuza gazete satabilirler.	414	5,3	5	10	4,26
Daha fazla köşe yazısı ve yorum yayımlayabilirler.	414	5,0	5	0	3,71
Daha fazla bulmaca yayımlayabilirler.	411	4,4	5	0	3,92
Daha fazla spor haberi yayımlayabilirler.	413	3,9	3	0	3,93
Daha fazla magazin haberi yayımlayabilirler.	410	3,3	2	0	3,45
Daha fazla at yarışı yayımlayabilirler.	408	1,4	0	0	2,70

3.3 Yerel Gazetelerden Beklentiler

Ankete katılanların yerel gazetelerden beklentilerine ilişkin görüşler de yukarıdaki sorudaki gibi belirli ifadeler üzerine verdirilen notlar çerçevesinde ölçülmüştür. Bunun için 18 ayrı ifadeden yararlanılmış ve her birine “tamamen

katılıyorum” anlamındaki 10 puan ile “kesinlikle katılmıyorum” anlamındaki sıfır puan arasında not verilmesi istenmiştir. Böylece ankete katılanların yerel gazete içeriklerine yönelik beklentileri ölçülmek istenmiştir. Söz konusu 18 ifade ve bunlara verilen yanıtlara ilişkin ortalama, ortanca, mod ve standart sap-

ma değerleri tablo 14'de sunulmaktadır. Tablo-
da ilk sütun ise soruya yanıt verenlerin sayısını
göstermektedir. Buna göre yanıt verenlerin
yerel gazetelerin daha çok şehrin sorunlarına
eğilmelerini, daha doğru bilgi vermelerini,

daha güzel fotoğraf ve sayfa düzeni sunmalarını
ve daha fazla haber yayınlamalarını istedik-
leri anlaşılmaktadır. Spor, magazin ve at yarışı
ise genel olarak daha fazla istenmemektedir.

Yerel gazete içeriklerine yönelik ifadelerle verilen katılma ve katılmama durumuna ilişkin puanların, yanıt verenlerin demografik farklılıkları bağlamındaki değerlendirmesi ise cinsiyet için Mann Whitney U testi, diğerleri ise Kruskal-Wallis testi ile yapılmıştır. Buna ilişkin sonuçlar tablo 15’de sunulmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre önerilere yönelik alınan yanıtlar bazı demografik değişkenler bağlamında anlamlı farklılıklar içermektedir. “Daha fazla kültür sanat haberi yayımlayabilirler” şeklindeki görüşe katılıp katılmama durumu beş değişken bağlamında da anlamlı farklılık göstermektedir. Sıralama değerlerine göre cinsiyet değişkeni bağlamında kadınlar, yaş grupları bağlamında 18-24 yaşındakiler, medeni durum bağlamında bekarlar, eğitim durumu

bağlamında üniversite mezunları ve meslek grupları bağlamında özel sektör çalışanları bu görüşe daha fazla puan vermektedir. “Daha güzel fotoğraf yayımlayabilirler” şeklindeki görüş karşısında ise medeni durum, eğitim durumu, meslek ve gelir grupları bağlamında anlamlı farklılıklar elde edilmektedir. Buna göre bekarlar, üniversite mezunları, özel sektör çalışanları ve 2000 YTL ve üzeri gelire sahip olanlar bu görüşe daha yüksek puan vermektedir. “Daha fazla ekonomi haberi yayımlayabilirler” görüşü ise erkekler, evliler, üniversite mezunları ve emekliler tarafından daha önemli bulunmaktadır. Daha doğru bilgi verme, daha fazla bulmaca yayımlama, daha fazla ulusal yayımlama, daha güzel sayfa düzeni ve daha fazla sayfa çıkma konusundaki görüşlerde ise demografik değişkenlere bağlı anlamlı fark olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 15. Yanıt Verenlerin Yerel Gazetelerden Beklentilerine Yönelik Düşünceleri ile Demografik Farklılıkları Arasındaki İlişki (P)

Düşünceler	Cinsiyet	Yaş grupları	Medeni durum	Eğitim durumu	Meslek	Gelir
Daha fazla kültür sanat haberi yayımlayabilirler	0,001*	0,005*	0,001*	0,001*	0,004*	0,199
Daha güzel fotoğraflar yayımlayabilirler	0,097	0,076	0,017*	0,023*	0,049*	0,034*
Daha fazla ekonomi haberi yayımlayabilirler	0,003*	0,086	0,017*	0,039*	0,006*	0,303
Daha fazla yerel haber yayımlayabilirler.	0,016*	0,974	0,856	0,558	0,028*	0,95
Şehrin sorunlarına daha çok eğilebilirler	0,029*	0,068	0,203	0,218	0,013*	0,715
Daha fazla spor haberi yayımlayabilirler	0,001*	0,384	0,516	0,839	0,001*	0,988
Daha fazla siyasi haber yayımlayabilirler	0,005*	0,329	0,092	0,056	0,539	0,757
Daha fazla magazin haber yayımlayabilirler	0,001*	0,882	0,623	0,867	0,313	0,453
Daha fazla at yarışı yayımlayabilirler	0,001*	0,617	0,742	0,877	0,311	0,189
Daha fazla köşe yazısı ve yorum yayımlayabilirler	0,059	0,004*	0,756	0,093	0,369	0,301
Daha fazla polis adliye haberi yayımlayabilirler	0,418	0,005*	0,154	0,47	0,172	0,606
Daha fazla ilan ve reklam yayımlayabilirler	0,081	0,562	0,203	0,161	0,004*	0,957
Daha ucuza gazete satılabilirler	0,772	0,489	0,469	0,523	0,034*	0,203
Daha doğru bilgi verebilirler	0,625	0,337	0,571	0,828	0,256	0,996
Daha fazla bulmaca yayımlayabilirler	0,045	0,384	0,508	0,166	0,127	0,902
Daha fazla ulusal haber yayımlayabilirler	0,262	0,654	0,59	0,681	0,787	0,094
Daha güzel sayfa düzeni yapabilirler	0,677	0,722	0,588	0,197	0,543	0,29
Daha fazla sayfa çıkabilirler	0,638	0,859	0,104	0,184	0,873	0,366

* P<0,05

3.4 Okunan Köşe Yazarı

Son olarak ise ankete katılanlara "Okuduğunuz yerel gazetenin çoğunlukla takip ettiğiniz bir ya da daha fazla köşe yazarı var mı? Varsa adları neler?" şeklindeki açık uçlu soru yöneltilmiştir. Böylece ankete katılanların yerel gazete köşe yazarlarının adlarını hatırlayıp hatırlamadıkları da öğrenilmek istenmiştir. Soruya yanıt veren 49 kişi, toplam 96 yazar adı söylemiştir. Anket katılan toplam 447 kişi arasından yalnızca %11'inin en az bir köşe yazarının adını hatırlayabiliyor olması, köşe yazarlarının adlarının hatırlanmaması yönünde anlamlı bulunmuştur.

Bulgulara göre ankete katılanlar tarafından adı en çok söylenen yazar Sakarya gazetesi yazarı Önder Baloğlu'dur. Toplam 11 kişi okuduğu ya da takip ettiği köşe yazarı olarak Baloğlu'nun adını vermiştir. Bu da ankete katılanlar arasında en çok tanınan ve adı hatırlanan köşe yazarının Önder Baloğlu olduğunu ortaya koymaktadır. Ardından sekiz kişi tarafından İki Eylül gazetesi yazarı Ömer Duru'nun adı verilmiştir. Sakarya gazetesi yazarı Engin Bayrı'nın adı ise beş kişi tarafından ifade edilmiştir. Aynı gazetede Ankara'dan yazılar yazan Özden Alpdağ'ın adı da beş kişi tarafından söylenmiştir. Dörder kişi Ali Baş, Gönül Öktem, Rıdvan Karluk, Gürcan Banger, Nejat Çelik ve Burak Türkmen'in adlarını vermiştir. Murat Taşkın ise adı üç kez anılan yazar olmuştur. Şener Yılmaz, Şükrü Öztürk, Rafet Akyalçın, Ali Naki ve Tarık Erden'in isimleri iki kez; İnal Cem Aşkun, Rahmi Emeç, Hakkı Sağlam, Zafer Temoçin, Nadir Yaz, İsa Akgül, İbrahim Gerede, Muammer Kaya, Erdiñ Özkan, Gencer Aytüre, Arif Duru, Ali Akyüz, Orhan Ilgaz, Zehra Çam, Didem Erşan, Devrim Kırılmaz ve Süha Bozkurt'un isimleri de birer kez kaydedilmiştir. Bazıları haberci ve bazıları çok seyrek köşe yazıları yazan bu isimlerin dışında, "Sakarya gazetesindeki ikinci sayfa" şeklinde açıklamada bulunan iki yanıtta da rastlanmıştır. Gazetede "Eskişehir Günlüğü" başlıklı bu köşede bir yazar adı yer almamaktadır. Ayrıca Anadolu Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Engin Ataç'ı "fırsat buldukça" okuduğunu söyleyen bir kişiye de rastlanmıştır. İki kişi ise yaygın gazetelerdeki yazarların adlarını vermiştir. Bir kişi "köşe yazılarının hepsini okuduğunu", bir kişi "ekonomi konusundaki yazarları takip ettiğini", bir kişi de "spor yazarlarını

okuduğunu" beyan etmiştir. Öte yandan açık uçlu bu soruya beş kişi "yerel gazetelerde gerçek, kaliteli ya da bilgili yorumcu yok" şeklinde karşılık vermiştir. Yanıt vermeyenler arasında görüş bildirenler ise daha çok "köşe yazarı yok", "takip etmiyorum", "ilgimi çekmiyor", "isimlere dikkat etmiyorum", "bilmiyorum", "hatırlamıyorum", "köşe yazılarını sevmiyorum" gibi nedenler belirtmişlerdir.

4. SONUÇ

Eskişehir ölçeğinde alan araştırmasına dayalı bu çalışmada, okurun yerel gazete okuma alışkanlığının doğası tanımlanmaya çalışılmıştır. Demografik özellikler, yerel gazete okuma alışkanlığı ve yerel gazetelerden beklentiler bölümlerini içeren anket formu toplam 16 mahallede 447 kişi ile yüz yüze görüşme tekniğine dayalı olarak yanıtlanmıştır. Ankete katılan yedi kişinin Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında bilgi sahibi olmadığı ve 48 kişinin de yerel gazete okumadığı öğrenilmiştir. Yerel gazete okuma alışkanlığı ile ilgili değerlendirmede bu kişilerin verdikleri yanıtlar ayrı tutulmuş ve 392 kişinin verdiği yanıtlar değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular Eskişehir'de yaşanan olaylar hakkında daha çok gazetelerden bilgi alındığını, daha çok haftada 1-2 gün yerel gazete okuduğunu, en sık okunun gazetenin Sakarya olduğunu, okunan gazetelerin içerik, sayfa düzeni ve fotoğraf açısından daha çok yetersiz bulunduğunu, okunan yerel gazeteyi güvenin orta değerlere yakın olduğunu, daha çok gazetelerin satın alınarak okunduğunu, evde ya da işyerinde daha çok 15-30 dakika arasında zaman ayrılarak okunduğunu, en çok da birinci sayfa ve manşet haberin okunduğunu ortaya koymaktadır.

Yerel gazete içerikleri hakkındaki düşünceler bağlamında ise bulgular yerel gazetelerin daha çok şehirde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmak, İstanbul gazetelerinde bulunmayan konuları okumak, polis-adliye olaylarını okumak, küçük ilan ve reklamları takip etmek, günlük acil bilgileri öğrenmek, şehirdeki kültürel ortam ve faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmak ve Eskişehir'in spor takımlarını takip etmek bağlamında önemli görüldüğüne işaret etmektedir. Bunun dışında magazin, köşe

yazarı ve at yarışlarının okurlardan en düşük puanları aldıkları söylenebilmektedir.

Yerel gazetelerden beklentiler bağlamında ise bulgular yerel gazetelerden daha çok şehrin sorunlarına eğilmelerinin, daha doğru bilgi vermelerinin, daha güzel fotoğraf yayınlamalarının, daha fazla yerel haber yayınlamalarının, daha güzel sayfa düzeni yapmalarının, daha fazla çıkmalarının, daha fazla kültür ve sanat haberi yayınlamalarının, daha fazla ulusal haber vermelerinin istendiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan okurların daha fazla spor haberi, daha fazla magazin ve at yarışı yayınlanması konusunda taleplerinin neredeyse hiç olmadığı anlaşılmaktadır.

Çalışmanın bir diğer boyutunda ise takip edilen ya da adı hatırlanan köşe yazarının kim olduğu sorusu üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda en çok adı verilen yazar Önder Baloğlu olmuştur. Ancak bulgular köşe yazarlarının adlarının hatırlanırılığının çok da yüksek olmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle daha fazla köşe yazısı yayınlanması konusunda pek de talepkar olmayan okurun, köşe yazarlarının adını hatırlama konusunda da dikkatli olmadığı söylenebilmektedir.

Bulgular, Yüksel'in (2006) gazete yöneticileri ile yaptığı görüşme sonuçları ile karşılaştırıldığında kimi noktaların altını çizmek mümkündür. Öncelikle İstanbul gazetelerinin Eskişehir'e ilgisizliği bu noktalardan ilkidir. Ankete katılanlar yerel olayları yerel gazetelerden öğrenme talebinde bulduklarını ifade etmektedirler. Bunun dışında Eskişehirspor haberleri, polis-adliye ve magazin haberciliğinin tiraj artırdığı görüşleri ankete katılanlarca pek de doğrulanmamaktadır. Köşe yazarı sayısının artışının tiraj sağladığı görüşüne karşın, ankete katılanların köşe yazarlarına pek de ilgi duymadıkları anlaşılmaktadır.

Her ne kadar çalışma soruları ve örneklem boyutları farklı olsa da bulguları, Vural'ın (1997) bulguları ile karşılaştırmak da mümkündür. Buna göre yaklaşık 10 yıl öncesine göre artık yerel gazetelerin her gün değil, daha çok 1-2 günde bir okunan gazeteler oldukları anlaşılmaktadır. En sık okunan gazeteler yine aynıdır. Ancak artık yerel gazete okumaya daha az zaman ayrılmaktadır. Okuduğu yerel gazete-

teyi kendisi satın alanların oranı da biraz daha artmıştır. Yerel gazeteler artık önemli oranda evlerde de okunmaya başlamıştır. Yine en çok birinci sayfa okunmaktadır. Sayfa tasarımı ve fotoğraflar ise hala beğenilmemektedir.

Dolayısıyla yerel gazetelerin bundan sonra okur beklentiler doğrultusunda önemle dikkate almaları gereken konuların başında sayfa tasarımı ve fotoğraf kalitesi gelmektedir. Bunun dışında yine aynı şekilde önem verilmesi gereken konulardan birisi de şehrin sorunların ilişkin daha fazla haber yapılması talebidir. Okur bunun için gerekirse sayfa sayısının artırılmasını da önermektedir. Şu anda gazetelerde mevcut bulunan köşe yazısı, bulmaca, magazin, önemli bilgiler ya da at yarışı gibi bölümler okur tarafından yeterli bulunmaktadır. Hatta at yarışı bölümünü fazla bulunlar da çoğunlukta. O nedenle bu bölümleri mevcut durumun üzerinde artırmanın çok da fazla tiraj kazandıracığı düşünülmemelidir. Ankete katılanların yine önemli taleplerinden birisi de daha fazla haberin yanında daha doğru bilgidir. Her ne kadar ankete katılanlar yerel gazetelere güven duyduklarını ifade etseler de bu güven gazete içeriğindeki bilgilerinin doğruluğu anlamında yorumlanmalıdır. Önemli bir oranda yerel gazete içeriklerindeki bilgilerin doğruluğu talep edilmektedir. Bu birkaç unsura dikkate edildiğinde okurun beklentilerine daha uygun gazeteler hazırlamak mümkün olabilecektir.

TEŞEKKÜR

Çalışmaya yönelik değerlendirmelerinden dolayı Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi öğretim elemanı Yrd. Doç. Dr. Berna Yazıcı ile istatistik hesaplamalar konusundaki katkılarından dolayı Açıköğretim Fakültesi öğretim görevlisi Bülent Batmaz'a teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKLAR

- Berger A A (2000) Media and Communication Research Methods. Sage, Thousand Oaks, C.A.
- Poindexter P M ve Maxwell M E (2000) Research in Mass Communication. Bedford/stMartin's, Boston/NewYork.
- Vural A M (1997) Bir İletişim Kurumu Olarak Yerel Basının Kamuoyu Oluşumu Sürecindeki İşlevi ve Yerel Basın-Kamuoyu İlişkileri Eski-

Selçuk İletişim, 4, 3, 2006

şehir Basını Örneğinde Bir Uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

Yüksel E Y (2006) “Eskişehir Basını Neden Tiraj Kazanıyor?”, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi Selçuk İletişim 4 (2): 18-29.